SOŁECKA STRATEGIA ROZWOJU WSI LICHEŃ STARY

w gminie Ślesin

Dokument sporządzony przez przedstawicieli Grupy odnowy wsi:

Klimczak Marka

Stelmaszak Mirosławę

Klimczak Małgorzatę

Klimczak Annę

z udziałem moderatorów: ***Magdaleny Fabiniak i Marii Nowak***

Wrzesień 2019

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE 3
2. KARTA DIAGNOZY ZAAWANSOWANIA ODNOWY WSI 4
3. ANALIZA ZASOBÓW 10
4. ANALIZA SWOT 17
5. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WSI 19
6. WIZJA WSI 22
7. PROGRAM DŁUGOTERMINOWY ODNOWY WSI 23
8. PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY ODNOWY WSI na OKRES wrzesień 2019 – wrzesień 2021 26

„Połączenie sił to początek,
pozostanie razem to postęp,
wspólna praca to sukces”
Henry Ford

1. WPROWADZENIE

Sołecka Strategia Rozwoju jest efektem pracy mieszkańców Sołectwa Licheń Stary, biorących udział w warsztatach realizowanych w ramach regionalnego programu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego: „Wielkopolska Odnowa Wsi 2013-2020”. W ramach programu wspierane są oddolne inicjatywy sołeckie zarówno w zakresie poprawy infrastruktury społecznej, ale także poprawy szeroko rozumianej jakości życia.

Odnowa wsi nie jest możliwa bez zaangażowania mieszkańców, dobrej współpracy sołectwa z gminą i organizacjami pozarządowymi działającymi na jego terenie, odpowiedzialności społeczności lokalnej za wspólnotę oraz solidarnej pracy na rzecz sołectwa. Niezwykle istotna w procesie odnowy wsi jest także umiejętność zidentyfikowania i wykorzystania czynników rozwoju lokalnego, zarówno zasobów ludzkich, przyrodniczych, kulturowych, surowcowych i majątkowych, jak też czynników wyróżniających. Temu służy właśnie proces partycypacyjnego budowania strategii sołeckiej, która ma wyznaczyć metody postępowania zmierzające do poprawy warunków życia mieszkańców, ochrony dziedzictwa kulturowego wsi i zachowania jej tożsamości. Strategia jest drogą do wytyczonego celu, stanu jaki zamierza osiągnąć sołectwo w określonej perspektywie czasowej. Jej celem jest skoordynowanie działań, właściwe ich zaplanowanie i wykorzystanie potencjału rozwojowego sołectwa, jego specyfiki i niepowtarzalnych walorów, przy jednoczesnym zachowaniu tożsamości i wartości związanych z życiem na wsi.

W procesie pracy nad strategią zrealizowane zostały następujące zadania:

- przeprowadzono wizję lokalną celem poznania zasobów sołectwa i zapoznania z grupą odnowy wsi;
- dokonano analizy zasobów i ustalono cechy wyróżniające;
- przeprowadzono analizę SWOT sołectwa i analizę potencjału rozwojowego;
- sformułowano wizję hasłową i opisową wsi oraz opracowano listę kluczowych zadań do realizacji w horyzoncie: krótkoterminowym oraz długoterminowym.

2. KARTA DIAGNOZY ZAAWANSOWANIA ODNOWY WSI

wraz ze sprawozdaniem z wizji w terenie

Gmina: Ślesin **Sołectwo: Licheń Stary** **Liczba mieszkańców:**

Faza odnowy	Zakres działań	*	Rozwój organizacyjny	*	Sterowanie rozwojem	*
	brak działań		istnieje tylko rada sołecka		brak planowania działań w wymiarze całej wsi	X
	działania fragment. lub dotyczące wąskiej grupy		rozproszone działanie organizacji			
A Inicjalna	działania spontaniczne	X	zawiązana grupa odnowy wsi	X	opracowanie planu i programu odnowy dla całej wsi	
	porządkowanie wsi	X				
	projekty startowe (z programu krótkoterminowego)		podejmuje się kroki na rzecz skoordynowania działań organizacji we wsi		planowanie w krótkim horyzoncie czasowym	
	przekonywanie mieszkańców do idei odnowy wsi i integrowanie wokół pierwszych przedsięwzięć	X				
B Początkowa	różnorodne projekty (z programu długoterminowego) nastawione na usunięcie podstawowych barier i zaspokojenie głównych potrzeb		liczna grupa odnowy wsi (skupia przedstawicieli organizacji i instytucji)		systematyczne planowanie działań, (np. roczne plany rzeczowo-finansowe, kalendarze imprez)	
			zawiązane stowarzyszenie na rzecz rozwoju (odnowy) wsi		wykorzystywanie gminnych instrumentów wsparcia	X

	pobudzenie mieszkańców do odnowy własnych posesji		skoordynowane działanie organizacji obecnych we wsi		proste instrumenty komunikacji wewnętrznej	X
C Zaawansowana	projekty jakościowo zmieniające kluczowe obszary życia oraz kształtujące strukturę wsi		„koalicja" organizacji i instytucji na rzecz odnowy wsi		projektowanie działań (projekty)	
					pozyskiwanie środków zewnętrznych	
	projekty wyróżniające wieś, kształtuje się centrum wiejskie		liczne stowarzyszenie odnowy wsi		systematyczne planowanie rozwoju (aktualizowanie planu i programu odnowy wsi)	
	powszechne zaangażowanie mieszkańców w projekty publiczne		animacja aktywności poszczególnych grup mieszkańców		rozwinięta komunikacja wewnętrzna	
	powszechna odnowa prywatnych posesji				promocja wsi	
D Całościowa	lokalnie oraz regionalnie powiązane ze sobą projekty wywołujące efekt synergiczny (nacisk na tworzenie miejsc pracy)		stowarzyszenie odnowy wsi instytucją rozwoju lokalnego (Centrum Aktywności Lokalnej)		kompleksowe i szczegółowe planowanie przestrzenne	
	ukształtowane „centrum wiejskie"		rozwój wsi oparty na aktywności kluczowych grup mieszkańców (rolników, przedsiębiorców, młodzieży, kobiet) i stowarzyszeń		powszechny udział grup mieszkańców w strategicznym planowaniu rozwoju	
	świadome kształtowanie czynników rozwoju (np. wykorzystania odnawialnych energii)				rozwinięta promocja oraz komunikacja z otoczeniem	

	projekty kreujące „wieś tematyczną”				instrumenty wsparcia działań prywatnych	
	dostosowanie projektów prywatnych do programu odnowy wsi					

Wstaw X gdy spełnia warunek

Sprawozdanie z wizji w terenie

Wizję lokalną przeprowadzono w sołectwie Licheń Stary w dniu: 23.08.2019r.

Uczestnicy: Marek Klimczak – sołtys Lichenia Starego, Małgorzata Klimczak i Radosław Walczak.

Licheń Stary jest dużą, rozbudowaną wsią (do 1655 roku miasto), leżącą na wschodnim brzegu Jeziora Licheńskiego. Położony we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie konińskim, w gminie Ślesin. Jezioro Licheńskie jest klasycznym jeziorem rynnowym o silnie rozwiniętej linii brzegowej. Brzegi jeziora, przeważnie wysokie, są w dużej części otoczone lasami. Wody jeziora są włączone w obieg wody chłodzącej elektrowni Konin i Pątnów. Amatorzy kąpieli chętnie korzystają z podgrzewanej przez konińskie elektrownie wody. Również wędkarze mają swoje ulubione miejsca nad wodami Jeziora Licheńskiego. Wieś usytuowana jest wzdłuż kilkunastu ulic. Zabudowa jest zwarta, przeważa nowoczesne budownictwo, obejścia są zadbane, w większości budynków mieszkalnych wydzielone są miejsca noclegowe. W krajobrazie gospodarczym wsi dominują domy noclegowe, pokoje do wynajęcia, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, bary, restauracje, punkty gastronomiczne, sklepy spożywczo-przemysłowe, sklepy, kioski i stoiska z pamiątkami i dewocjonaliami. Na terenie całego sołectwa znajdują się asfaltowe drogi i chodniki, wieś jest oświetlona i monitorowana, w całości zwodociągowana i skanalizowana. W Licheniu powstaje również nowe osiedle mieszkaniowe. Duży teren na obszarze wsi (ok. 21 ha) zajmuje sanktuarium maryjne, z wieloma kapliczkami, kilkoma kościołami, pomnikami, terenami o charakterze parkowym, stawami, ścieżkami spacerowymi oraz rozbudowaną infrastrukturą turystyczną.

Historia osadnictwa na terenie miejscowości sięga epoki kamiennej. W czasach rzymskich wiódł tędy szlak bursztynowy. Od połowy XIX wieku znajduje się tutaj sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej. Licheń Stary jest ośrodkiem pielgrzymkowym o znaczeniu ogólnopolskim oraz światowym. Obecnie jest to jedno z większych sanktuariów maryjnych w Polsce (rocznie ok. 1,5 mln pielgrzymów i turystów), które jest prowadzone przez księży

Marianów, przybyłych do tutejszej parafii w 1949 roku. Obecnie miejscem kultu religijnego jest bazylika Najświętszej Maryi Panny Licheńskiej. Na rynku w Licheniu znajduje się kapliczka z granitowym krzyżem, prawdopodobnie z XII wieku. Oprócz kościoła znajdują się także inne obiekty cenne dla pielgrzymów. W Lesie Grąblińskim została zbudowana droga krzyżowa oraz dwie kapliczki: duża i mała. W małej jest umieszczony kamień przyniesiony z głębi Lasu Grąblińskiego, mający przedstawiać wypalone stopy Matki Bożej. W centralnej części „starego" sanktuarium, znajduje się kościół św. Doroty. Kolejny, drewniany kościół parafialny, zbudowany w 1801 roku, zastąpiony w 1845 kaplicą (zwaną cmentarną lub MB Częstochowskiej), a w 1855 oddano do użytku pierwszą świątynię murowaną. Budowa nowego kościoła w dużej mierze była fundowana przez kolatorów parafii hrabiów Kwileckich. Do tej świątyni przeniesiono słynący łaskami obraz Matki Bożej, który był w niej wystawiony, aż do 2006, gdy przeniesiono go do bazyliki. Obok Kościoła św. Doroty wznosi się 25-metrowej wysokości kamienna góra (tzw. Golgota), na której szczycie widoczny jest krzyż oraz postacie Matki Bożej i św. Jana. Powstawała ona w latach 1976–1985, między innymi z wielkiej ilości głazów narzutowych. Na Golgocie rozmieszczono stacje drogi krzyżowej oraz szereg sztucznych grot, w których urządzono kaplice. Największą atrakcją dla pielgrzymów i turystów jest monumentalna pięcionawowa bazylika z centralną kopułą, według projektu architekt Barbary Bieleckiej z Gdyni. Jest to obecnie największa świątynia w Polsce, ósma w Europie i dwunasta na świecie. Światło wpada do wnętrza przez tyle okien, ile jest dni w roku – 365, a wejść do środka można przez tyle drzwi, ile rok ma tygodni – 52. Do kościoła prowadzą 33 stopnie nawiązujące do lat życia Jezusa Chrystusa na ziemi. Na placu przed bazyliką może zgromadzić się ok. 250 tys. wiernych. W bazylice znajduje się Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowskiego MIC z dziełami Rubensa i Rembrandta.

Na infrastrukturę społeczną sołectwa składa się: świetlica w szkole, świetlica przyparafialna, biblioteka, Klub seniora, przedszkole publiczne, szkoła podstawowa, 2 place zabaw, plac siłowy, ośrodek zdrowia, apteka. Na terenie wsi znajdują się 2 sklepy spożywcze oraz wiele punktów gastronomicznych. Licheń Stary posiada bogatą bazę turystyczną. Znajduje się ona zarówno na terenie sanktuarium – jest własnością Kościoła, jak i w obrębie wsi – tu ma głównie charakter działalności prywatnej, świadczonej przez mieszkańców. W Licheniu znajduje się również trzygwiazdkowe Wielkopolskie Centrum Konferencyjne Hotel „Atut", oferujące możliwość zorganizowanego wypoczynku lub spotkań integracyjnych.

W sołectwie działa klub piłkarski MLUKS Strażak Licheń Stary, Koło Gospodyń Wiejskich, OSP Licheń, Fundacja ERKA Licheń, Fundacja SPEM DONARE, Klub Honorowych Dawców Krwi „STRAŻAK". KGW i OSP aktywnie ze sobą współpracują.

Data: 23.08.2019 Sporządziły: Magdalena Fabiniak i Maria Nowak

Centrum Lichenia Starego

Siedziba Koła Gospodyń Wiejskich

Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej

Tereny rekreacyjne nad Jeziorem Licheńskim

Kościół św. Doroty

Lasek Grąbliński

Bazylika Najświętszej Maryi Panny Licheńskiej

3. ANALIZA ZASOBÓW

Celem analizy zasobów jest określenie posiadanych zasobów zarówno ludzkich, przyrodniczych, kulturowych, surowcowych i majątkowych, jak też czynników wyróżniających, które można obecnie, bądź w przyszłości wykorzystać w realizacji przedsięwzięć zmierzających do odnowy wsi.

ANALIZA ZASOBÓW – część I					
RODZAJ ZASOBU*		**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu** (odpowiednio wstaw X)		
			MAŁE	DUŻE	WYRÓŻNIAJĄCE
PRZYRODNICZY	walory krajobrazu, rzeźby terenu	Las, jezioro rynnowe o silnie rozwiniętej linii brzegowej, plaża. tereny podmokłe, bagniste i torfowe. Licheń jest usytuowany najwyżej w całej Gminie Ślesin 108,9 m n.p.m.		**X**	
	stan środowiska	Dobry		**X**	
	walory klimatu	Klimat umiarkowany przejściowy ciepły.		**X**	
	walory szaty roślinnej	Dla okolic Lichenia typowe są lasy iglaste. W okolicach Lichenia rozciągają się urokliwe torfowiska i tereny podmokłe		**X**	
	cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	Przez lasy licheńskie i nad brzegami Jeziora Licheńskiego przebiega zielony szlak turystyczny prowadzący z Kawnic przez Bieniszew, Gosławice, Licheń do Konina. Okolice Lichenia należą do Goplańsko-Kujawskiego obszaru przyrody chronionej. Bogaty i stary drzewostan na cmentarzu w Licheniu oraz różnorodna roślinność nasadzona wokół Sanktuarium Maryjnego			**X**

	świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	W lasach licznie występuje zwierzyna płowa, zające, dziki, lisy, piżmaki, kuny oraz rozliczne ptactwo. Na terenach podmokłych – bociany, a na jeziorze występują dzikie kaczki, łabędzie, czaple		**X**	
	wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	Stawy rybne, kanały wodne, ciepłe jezioro			**X**
	wody podziemne				
	gleby	V i VI klasa	**X**		
	kopaliny				
	walory geotechniczne				
KULTUROWY	walory architektury	Duża liczba obiektów sakralnych: Bazylika Najświętszej Maryi Panny Licheńskiej, Kościół parafialny p.w. św. Doroty, Kościół Matki Bożej Częstochowskiej			**X**
	walory przestrzeni wiejskiej publicznej	Szkoła podstawowa, przedszkole, biblioteka, remiza OSP, budynek Klubu Seniora, Świetlica KGW, ośrodek zdrowia, apteka, poczta, stacja paliw, bank		**X**	
	walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	Baza noclegowa: kwatery prywatne, hotele, pensjonaty, nowe osiedle domków jednorodzinnych			**X**
	zabytki i pamiątki historyczne	Kościół parafialny p.w. św. Doroty, murowany z 1854 r., cmentarz parafii rzymsko-katolickiej z XIX w., pomnik powstańców 1863 r., kamień z 1967, kamienny romański krzyż, pomnik Szczepana Jankowskiego zamordowanego w 1940 r.,5. pozostałości zespołu folwarcznego: spichlerz, obecnie nieużytkowany, murowany, XIX/XX, gorzelnia, wiatrak koźlak, drewniany, z 1 poł. XIX w.			**X**

	osobliwości kulturowe				
	miejsca, osoby i przedmioty kultu	Liczne obiekty sakralne, w tym: Bazylika Najświętszej Maryi Panny Licheńskiej, Kościół parafialny p.w. św. Doroty, Kościół Matki Bożej Częstochowskiej w Licheniu Starym, liczne kaplice, Lasek Grąbliński, Golgota, cudowne źródełko, Kaplica św. Krzyża			**X**
	święta, odpusty, pielgrzymki	Odpust Matki Bożej Licheńskiej, odpust ku czci św. Doroty, patronki licheńskiej parafii, odpust w uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny		**X**	
	tradycje, obrzędy, gwara	Obchody Nocy Świętojańskiej, dożynki		**X**	
	legendy, podania i fakty historyczne	Objawienia Matki Bożej Licheńskiej, legenda o powstaniu nazwy Licheń			**X**
	przekazy literackie	Liczne przewodniki, publikacje religijne, wiele opisów dziejów sanktuarium, liczne albumy			**X**
	ważne postacie i przekazy historyczne	Kult maryjny, 108 Męczenników – ofiar II wojny światowej			**X**
	specyficzne nazwy				
	specyficzne potrawy	Kuchnia ochweśnicka - gęsina pyrczok. Czernina		**X**	
	dawne zawody				
	zespoły artystyczne, twórcy	Chórek dziecięcy „Jutrzenka” Chór męski "Virtus Dei"		**X**	

ANALIZA ZASOBÓW – część II

RODZAJ ZASOBU		Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw **X**)		
			MAŁE	DUŻE	WYRÓŻNIAJĄCE
OBIEKTY I TERENY	działki pod zabudowę mieszkaniową	Liczne działki pod zabudowę mieszkaniową		**X**	
	działki pod domy letniskowe				
	działki pod zakłady usługowe i przemysł	Dostępne są działki pod działalność gospodarczą		**X**	
	pustostany mieszkaniowe				
	pustostany poprzemysłowe				
	tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	Wiatrak koźlak	**X**		
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	place publicznych spotkań, festynów	Parking nad jeziorem		**X**	
	sale spotkań, świetlice, kluby	Klub Seniora Świetlica KGW Remiza OSP		**X**	
	miejsca uprawiania sportu	Boisko sportowe, hala sportowa, boisko przy plaży			**X**
	miejsca rekreacji	Plaża, las, teren przy sanktuarium			**X**
	ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	Dwa szlaki rowerowe: 1. Ślesin – Wąsosze – Kępa – Licheń Stary – Bylew – Ignacewo – Głębockie – Półwiosek Lubstowski 2. Półwiosek Lubstowski – Kolebki – Piotrkowice – Wygoda – Licheń Stary Bursztynowy szlak rowerowy Szlak bursztynowy		**X**	
	szkoły	Szkoła podstawowa		**X**	
	przedszkola	1 przedszkole		**X**	
	biblioteki	Biblioteka publiczna, będąca filią Biblioteki Publicznej w Ślesinie		**X**	
	placówki opieki społecznej	Hospicjum im. św. Stanisława Papczyńskiego w Licheniu		**X**	

	placówki służby zdrowia	Ośrodek zdrowia, punkt medyczny na terenie seminarium		**X**	
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	wodociąg, kanalizacja	Wieś w 100% skanalizowana i zwodociągowana		**X**	
	drogi (nawierzchnia, oznakowanie, oświetlenie)	Ulice asfaltowe z nazwami ulic, dobrze oznakowane i oświetlone		**X**	
	chodniki, parkingi	Chodniki na terenie całej wsi, 7 dużych parkingów na terenie sanktuarium		**X**	
	sieć telefoniczna i dostępność Internetu	Doprowadzona jest sieć telefoniczna		**X**	
	telefonia komórkowa	Sieci komórkowe działają bez zarzutu		**X**	
	Internet szerokopasmowy	Światłowód		**X**	
	transport publiczny: a) kolej (przystanki) b) autobus (przystanki)				
		3 przystanki autobusowe		**X**	
	inne				

ANALIZA ZASOBÓW – część III

RODZAJ ZASOBU		**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu** (odpowiednio wstaw **X**)		
			MAŁE	DUŻE	WYRÓŻNIAJĄCE
GOSPODARKA, ROLNICTWO	miejsca pracy (gdzie, ile?)	160 zarejestrowanych działalności gospodarczych. Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych większość stanowią mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa. Rozwijają się obok siebie działalność gospodarcza w sektorze prywatnym i rolnictwo. W tych sektorach mieszkańcy znajdują największe zatrudnienie. Dodatkowo są zatrudniani poza miejscem zamieszkania, w niedalekich zakładach pracy w Koninie i innych okolicznych miejscowościach. Działalność gospodarcza jest		**X**	

		skoncentrowana przede wszystkim wokół rynku usług turystycznych związanych z turystyką pątniczą. Świadczone są usługi w zakresie noclegów, wyżywienia, sprzedaży pamiątek i dewocjonaliów, artykułów pierwszej potrzeby, Mieszkańcy pracują także na terenie sanktuarium maryjnego			
	znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	Sanktuarium Maryjne, Hotel Atut, pensjonaty			**X**
	gastronomia	Ok. 30 różnych punktów gastronomicznych			**X**
	miejsca noclegowe	Pensjonaty, hotel, miejsca noclegowe na teranie sanktuarium, ok. 95% domostw udostępnia noclegi			**X**
	gospodarstwa rolne	Funkcjonuje ponad 500 gospodarstw. Najwięcej jest gospodarstw małych, zajmujących powierzchnię od 0 do 1 ha i od 1-2 ha. Dominują V i VI klasy	**X**		
	uprawy hodowle	Zboża jare i ozime	**X**		
	możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	Trociny, zrzyny	**X**		
	zasoby odnawialnych energii	Pompy ciepła i panele słoneczne	**X**		
ŚRODKI FINANSOWE I POZYSKIWANIE FUNDUSZY	środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	Fundusz Sołecki		**X**	
	środki wypracowywane				

MIESZKAŃCY (KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI)	autorytety i znane postacie we wsi	Ks. Eugeniusz Makulski – budowniczy sanktuarium			**X**
	krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą				
	osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci				
	przedsiębiorcy, sponsorzy	Około 15 prywatnych przedsiębiorców		**X**	
	osoby z dostępem do Internetu i umiejętnościach informatycznych	Młodzi ludzie	**X**		
	pracownicy nauki				
	związki i stowarzyszenia	Klub piłkarski MLUKS Strażak Licheń Stary, Koło Gospodyń Wiejskich, OSP Licheń, Fundacja ERKA Licheń, Fundacja SPEM DONARE, Klub Honorowych Dawców Krwi „STRAŻAK”.		**X**	
	kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	Kontakty związane z sanktuarium	**X**		
	współpraca zagraniczna i krajowa				
INFORMACJE DOSTĘPNE O WSI	publikatory, lokalna prasa	Liczne publikacje związane z sanktuarium		**X**	
	książki, przewodniki	Liczne przewodniki, publikacje religijne, wiele opisów dziejów sanktuarium, liczne albumy			**X**
	strony www	Fanpage Klubu Strażak Licheń Stary i OSP oraz Licheń Sanktuarium		**X**	

Zasoby – wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i związanego z nią obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Zwrócić uwagę na elementy specyficzne i rzadkie (wyróżniające wieś).
Opracowanie: Ryszard Wilczyński

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych narzędzi używanych przy tworzeniu strategii. Jej wielką zaletą jest uniwersalność oraz fakt, iż do jej wykonania nie potrzeba fachowej wiedzy ani wybitnych umiejętności analitycznych – konieczny jest natomiast obiektywizm oraz umiejętność spojrzenia na własne sołectwo trzeźwo i z dystansem. Dokonanie analizy SWOT pozwala na określenie uwarunkowań, które będą wzięte po uwagę przy realizacji konkretnych działań.

- analizując silne i słabe strony, przyjmowano je jako cechy wewnętrzne obszaru, zależne od mieszkańców, na które można wpływać i je zmieniać;
- szanse i zagrożenia opisują otoczenie zewnętrzne, na które mieszkańcy nie mają wpływu, ale które bezwzględnie mają związek z obecną sytuacją obszaru i mają lub mogą mieć w przyszłości znaczenie dla jego sytuacji.

Czynniki wewnętrzne pozytywne – **silne strony**, atuty wyróżniające sołectwo (ludzie, środki, tradycja i in.),

Czynniki wewnętrzne negatywne – **słabe strony**, będące konsekwencją ograniczeń zasobów.

Czynniki zewnętrzne pozytywne – **szanse**, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym danego obszaru, które właściwie wykorzystane mogą stanowić impuls rozwojowy.

Czynniki zewnętrzne negatywne – **zagrożenia**, niekorzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym, które mogą być barierą dla rozwoju sołectwa.

SILNE STRONY (atuty wewnętrzne)	SŁABE STRONY (słabości wewnętrzne)
1. Pełne zwodociągowanie i skanalizowanie wsi, - S 2. Asfaltowe drogi, istniejące chodniki oraz parkingi, sieć dobrze utrzymanych ulic z nazwami; - S 3. Dostęp do Internetu - światłowód; - S 4. Ośrodek zdrowia, punkt medyczny na terenie sanktuarium oraz apteka; - S 5. Siec monitoringu; - S 6. Istniejące oświetlenie w sołectwie; - S 7. Świetlica przykościelna, remiza OSP oraz Klub Seniora i Świetlica KGW; - S 8. Istniejąca szkoła podstawowa, przedszkole oraz biblioteka; - S 9. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna - boisko sportowe i sala gimnastyczna; - S 10. Istniejące placówki usługowe, poczta oraz bank; - S 11. Estetyczne zagospodarowane centrum wsi i dbałość mieszkańców o wygląd sołectwa oraz własnych posesji; - S 12. Aktywnie działające stowarzyszenia oraz KGW, Klub Seniora i OSP; - J 13. Organizowanie przez działające organizacje wspólnych imprez, uroczystości i obchodów w remizie OSP oraz sali KGW; - J 14. Współorganizowanie przez OSP Licheń Stary Mistrzostw Polski Strażaków Ochotników w Ratownictwie Wodnym; - J 15. Organizowane ogniska na plaży, integrowanie się mieszkańców i współpraca sąsiedzka; - J 16. Bardzo dobra współpraca mieszkańców z księżmi Marianami z sanktuarium; - J 17. Działający chórek dziecięcy, Chór męski oraz zespół ludowy „PORANEK”; - T 18. Lokalny poeta piszący śpiewane wiersze – Klemens Staszak; - T 19. Duże walory przyrodnicze – las, ciepłe jezioro, plaża; - T 20. Sanktuarium, wiele kościołów i miejsc kultu; - T 21. Kultywowanie przez część społeczności lokalnej tradycji, obrzędów i zwyczajów;- T 22. Rozwinięta baza usługowa dla turystów w zakresie sprzedaży pamiątek; - B 23. Wiele zakładów produkcyjno-usługowych; - B	1. Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolu i szkole; - S 2. Niewystarczające zaplecze socjalne i sanitarne remizy OSP oraz Klubu sportowego; - S 3. Niedoposażone i zbyt małe zaplecze socjalne i kuchenne sali KGW; - S 4. Zbyt mała oferta sportowo-rekreacyjna – brak ścieżki rowerowej i wypożyczalni rowerów; - S 5. Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjno-kulturalna nad jeziorem; - S 6. Słaba opieka medyczna i zbyt małe zaplecze medyczne (brak specjalistów i pomieszczeń); - S 7. Słaba jakość sieci komunikacyjnej od głównych dróg; - S 8. Niewystarczający monitoring wsi (zbyt mało kamer i rejestratorów); - J 9. Duży ruch pieszych oraz pojazdów zagrażający bezpieczeństwu mieszkańców; - J 10. Ogrodzenie szkoły i przedszkola nie zapewniające wystarczającego bezpieczeństwa; - J 11. Niebezpieczeństwo związane z linią energetyczną 15 KW przebiegającą nad centralna częścią boiska szkolnego; - J 12. Zanieczyszczenie ulic i środowiska (śmieci zostawiane przez turystów, spaliny); - J 13. Zbyt mała oferta kulturalna oraz życia społecznego; - J 14. Niewystarczająca integracja środowiska lokalnego; - J 15. Niewystarczające zaangażowanie mieszkańców w dbałość o zachowanie tradycji i kultury oraz tożsamość wsi; - T 16. Niewystarczająca oferta w zakresie kultywowania dziedzictwa kulturowego wsi; - T 17. Niewystarczająca promocja sołectwa (niezależnie od sanktuarium); - B 18. Niewystarczające wykorzystanie walorów przyrodniczych wsi dla celów turystycznych; - B 19. Jednokierunkowy rozwój turystyki (turystyka pątnicza) oraz jej sezonowość; - B

24. Wysoki potencjał ludzki zaangażowany w tworzenie miejsc pracy; - B 25. Doświadczenie w obsłudze ruchu turystycznego; - B 26. Rozwijająca się turystyka przy linii brzegowej jeziora; - B 27. Rozbudowana baza noclegowa oraz baza usług gastronomicznych; - B 28. Rozwijające się nowe osiedle mieszkaniowe; - B 29. Istniejące działki pod zabudowę mieszkaniową i produkcyjną; - B	20. Niska promocja przez przewodników nieznających walorów wsi; - B

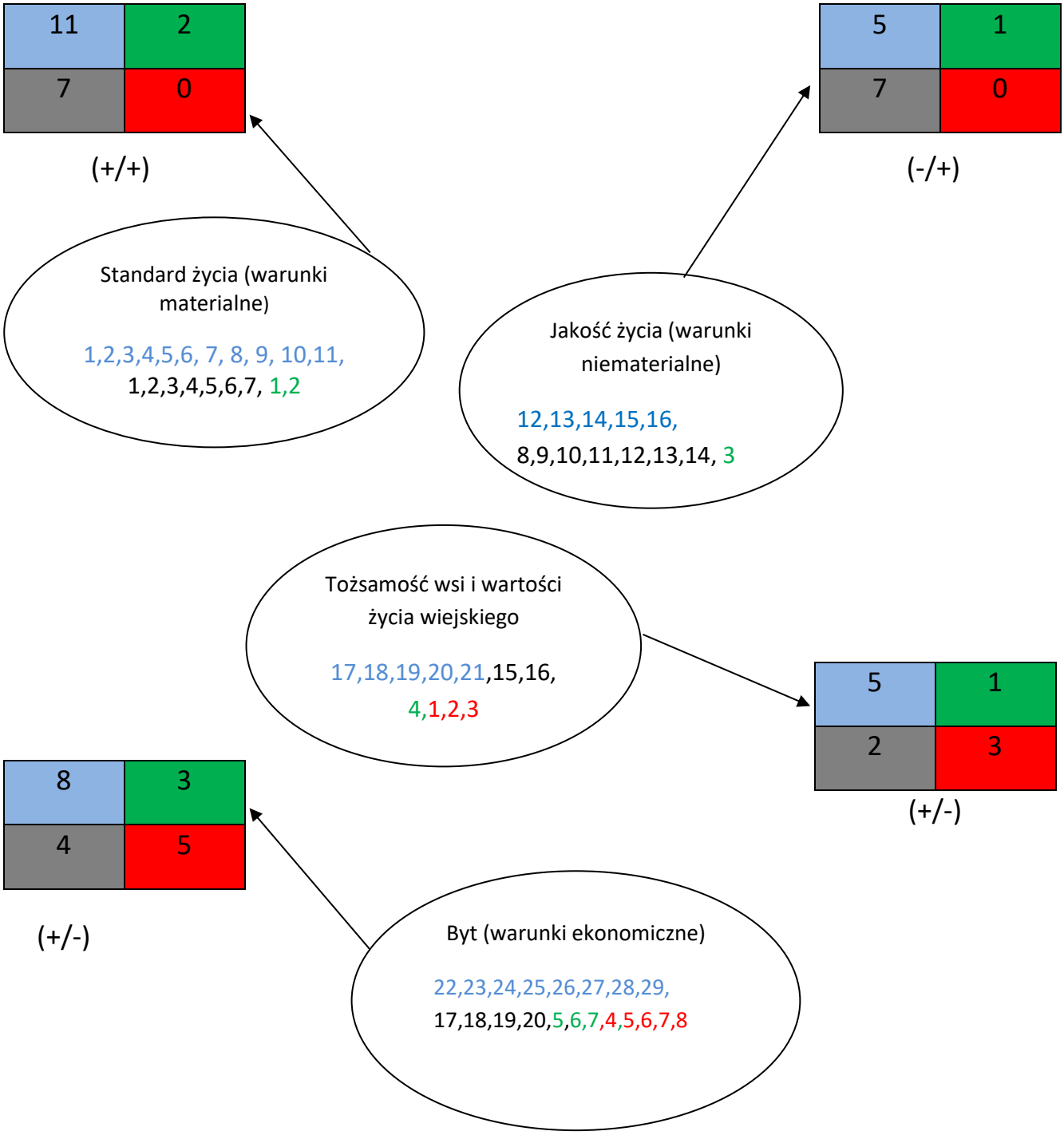
SZANSE **(okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)**	**ZAGROŻENIA** (zagrożenia płynące z otoczenia)
1. Możliwość pozyskania środków finansowych na uzupełnienie brakującej infrastruktury; - S 2. Możliwość pozyskania środków na rozwój sołectwa z programu WOW; - S 3. Współpraca z LGD „Między Ludźmi i Jeziorami" szansą na pozyskanie środków na aktywizację mieszkańców; - J 4. Postępujący trend zwiększającej się dbałości o dziedzictwo kulturowe obszaru; - T 5. Postępujący rozwój turystyki wypoczynkowej i rekreacyjnej oraz agroturystyki; - B 6. Rozwój przedsiębiorczości; – B 7. Dostępność terenów inwestycyjnych szansą na pojawienie się inwestorów z zewnątrz; - B	1. Zmniejszenie poziomu wód gruntowych w związku z działaniem kopalni wpływający niekorzystnie na jezioro; - T 2. Niekorzystne oddziaływanie elektrowni (ginące ryby); - T 3. Degradacja środowiska naturalnego; - T 4. Niestabilność prawna; - B 5. Biurokracja w pozyskiwaniu środków finansowych; - B 6. Migracja zarobkowa młodych i wykształconych ludzi; - B 7. Utrudniona i niestabilna formalnie procedura pozyskiwania środków zewnętrznych; – B 8. Utrzymanie jednostronnego rozwoju gospodarczego wsi; - B

5. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WSI

Analiza potencjału rozwojowego wsi pozwala na określenie wzajemnych powiązań i wpływów czynników zdefiniowanych w analizie SWOT. Bada oddziaływanie czynników wewnętrznych na zewnętrzne oraz zewnętrznych na wewnętrzne. Analiza potencjału dokonywana jest w czterech obszarach:

1. **Standard życia (czynniki materialne).**
2. **Jakość życia (czynniki niematerialne)**.
3. **Tożsamość wsi, wartości życia wiejskiego.**
4. **Byt (możliwości ekonomiczne).**

silne strony	szanse
słabe strony	zagrożenia

Standard życia: Obszar całościowo na plus. Silne strony wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami pozostają w stosunku 13/7. Korzystnie kształtuje się obszar wewnętrzny – stosunek 11/7. Szanse do zagrożeń pozostają w stosunku 2/0. Sołectwo posiada estetycznie zagospodarowane centrum wsi. W sołectwie zapewniona jest podstawowa infrastruktura techniczna i społeczna. Mankamentem jest niewystarczająca liczba miejsc w szkole i przedszkolu, niewystarczające doposażenie zaplecza kuchennego i socjalnego sali KGW oraz zaplecza socjalnego i sanitarnego remizy OSP i Klubu Seniora. Niewystarczająca jest także infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna. Mieszkańcy narzekają także na brak specjalistów i zbyt mało pomieszczeń w ośrodku zdrowia. Szansą dla sołectwa są możliwości pozyskania środków finansowych z programów unijnych.

Jakość życia: Silne strony wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami pozostają w stosunku 6/7. Obszar wewnętrzny pozostaje w stosunku 5/7, a zewnętrzny jest na plus - 1/0. Najsłabszą stroną obszaru są kwestie związane z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców (niewystarczający monitoring, duży ruch, niezapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa obok szkoły i przedszkola, a także zanieczyszczenia i niebezpieczna linia energetyczna nad boiskiem). Niewystarczająca jest również integracja mieszkańców oraz oferta kulturalna. Szansą na poprawę jakości życia mieszkańców jest współpraca z LGD oraz możliwość pozyskania środków na aktywizację.

Tożsamość wsi, wartości życia wiejskiego: Czynniki wewnętrzne kształtują się w stosunku 5/2, obszar zewnętrzny w stosunku - 1/3. Korzystnie kształtuje się stosunek silnych stron wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami - 6/5. Niewystarczająco wiele osób włącza się w kultywowanie tradycji lokalnych i dbałość o zachowanie tożsamości wsi i mało jest także ofert w tym zakresie. Szansą dla sołectwa jest postępujący trend zwiększającej się dbałości o dziedzictwo kulturowe wsi. Czynnikiem wyróżniającym sołectwo są liczne obiekty sakralne i miejsca kultu, w tym: Bazylika Najświętszej Maryi Panny Licheńskiej.

Byt: Czynniki wewnętrzne pozostają w stosunku 8/4, czynniki zewnętrzne natomiast 3/5. Silne strony wraz z szansami w zestawieniu ze słabymi stronami i zagrożeniami pozostają w stosunku 11/9. Obszar jest rozwinięty pod kątem turystyki pątniczej, ma dobrą bazę noclegową i gastronomiczną. Wysoki jest potencjał ludzki w zaangażowany w tworzenie nowych miejsc pracy. Istnieje jednak zagrożenie jednokierunkowego rozwoju. Niewystarczająca jest promocja walorów przyrodniczych wsi. Szansą jest rozwój przedsiębiorczości, postępujący rozwój turystyki, w tym także agroturystyki oraz dostępność terenów inwestycyjnych.

6. WIZJA WSI

„Licheń Stary - zawsze do przodu – nigdy w tyle”

Oto owoc ciężkiej pracy,
który wyciska siódme poty,
ale mieszkańcy naszej wnioski,
chętni są wciąż do roboty.

Licheń Stary to wieś aktywnych i ambitnych ludzi, słynąca z budowli sakralnych o bogatej historii, kultywująca lokalne tradycje, otwarta na nowych mieszkańców, turystów i pielgrzymów. Położona wśród lasów pozwala nam żyć w spokoju, w zgodzie z naturą , wypoczywać nad ciepłym jeziorem i integrować się na terenie wsi i sanktuarium podczas licznie organizowanych wspólnie z młodzieżą spotkań. To sołectwo z nowoczesną infrastrukturą sportową, rekreacyjną, kulturalno-społeczną i techniczną, bezpieczne i przyjazne zarówno dla turystów jak i mieszkańców, którzy interesują się rozwojem swojej miejscowości i potrafią skutecznie różnicować działania w kierunku nierolniczym.

7. PROGRAM DŁUGOTERMINOWY ODNOWY WSI

Wizja wsi (hasłowa): „Licheń Stary - zawsze do przodu – nigdy w tyle”

I. Plan rozwoju			II. Program rozwoju
1. CELE Co trzeba osiągnąć by urzeczywistnić wizję naszej wsi?	2. Co nam pomoże osiągnąć cele? (zasoby, silne strony, szanse)	3. Co nam może przeszkodzić? (słabe strony, zagrożenia)	Projekty, przedsięwzięcia jakie wykonamy?
	ZASOBY których użyjemy ATUTY silne strony i szanse jakie wykorzystamy	BARIERY Słabe strony jakie wyeliminujemy Zagrożenia jakich unikniemy	
A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO			
1. Zachowanie tożsamości wsi i kultywowanie lokalnych tradycji kulinarnych i obrzędów.	Świetlice, remiza OSP, sala KGW, Klub Seniora, aktywnie działające stowarzyszenia, działające chóry współpraca sąsiedzka, bardzo dobra współpraca z księżmi Marianami, sanktuarium i miejsca kultu, aktywność w kultywowaniu przez część mieszkańców tradycji, obrzędów i zwyczajów, walory przyrodnicze, postępujący trend zwiększającej się dbałości o dziedzictwo kulturowe obszaru, Fundusz Sołecki, możliwość pozyskania środków na rozwój.	Niewystarczające zaangażowanie mieszkańców w dbałość o zachowanie tradycji i kultury, niewystarczająca oferta w zakresie kultywowania dziedzictwa kulturowego, zbyt mała oferta kulturalna oraz życia społecznego niewystarczająca integracja mieszkańców, migracja zarobkowa młodych i wykształconych ludzi.	1.1 Organizacja warsztatów kulinarnych kuchni tradycyjnej. 1.2 Warsztaty wyplatania wieńca dożynkowego. 1.3 Organizacja spotkań z twórcami ludowymi. 1.4 Organizacja Nocy Świętojańskiej. 1.5 Organizacja Pierwszego Dnia Wiosny – topienie Marzanny. 1.6 Organizacja imprez i spotkań tematycznych (np. lanie wosku, jasełka). 1.7 Sołeckie spotkania opłatkowe. 1.8 Organizacja jarmarków świątecznych. 1.9 Organizacja sołeckiego sprzątania linii brzegowej jeziora.

B. STANDARD ŻYCIA			
1. Poprawa stanu i rozwój infrastruktury społecznej i technicznej	Istniejące przedszkole i szkoła, infrastruktura sportowa i rekreacyjna, świetlice, remiza OSP, sala KGW, Klub Seniora, aktywnie działające stowarzyszenia, bardzo dobra współpraca z księżmi Marianami, duże walory przyrodnicze.	Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolu i szkole, niedoposażone i zbyt małe zaplecze socjalne i kuchenne sali KGW, zbyt mała oferta sportowo-rekreacyjna – brak ścieżki rowerowej i wypożyczalni rowerów, niewystarczająca infrastruktura rekreacyjno-kulturalna nad jeziorem, niewystarczający monitoring wsi (zbyt mało kamer i rejestratorów).	1.1 Budowa pomostu i przystani żeglarskiej. 1.2 Zakup i montaż oświetlenia boisk. 1.3 Zakup wyposażenia do sali KGW i Klubu Seniora 1.4 Montaż systemu nawadniającego boiska. 1.5 Budowa sceny nad jeziorem - amfiteatru. 1.6 Budowa „Orlika". 1.7 Budowa ścieżki rowerowej i uruchomienie wypożyczalni rowerów. 1.8 Doposażenie obiektów kulturalnych i sportowych. 1.9 Rozbudowa przedszkola i szkoły. 1.10 Rozbudowa monitoringu. 1.11 Zakup przenośnych toalet. 1.12 Zakup koszy na śmieci oraz ławek.
C. JAKOŚĆ ŻYCIA			
1. Wzrost aktywności, integracji i współpracy sąsiedzkiej. 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa.	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna, świetlice, remiza OSP, sala KGW, Klub Seniora, istniejące przedszkole i szkoła, boisko sportowe, aktywnie działające stowarzyszenia, bardzo dobra współpraca z księżmi Marianami, duże walory przyrodnicze.	Zbyt mała oferta sportowo-rekreacyjna – brak ścieżki rowerowej i wypożyczalni rowerów, zbyt mała oferta kulturalna oraz życia społecznego, niewystarczająca integracja środowiska lokalnego, niewystarczające zaangażowanie mieszkańców w dbałość o zachowanie tradycji i kultury oraz tożsamość wsi, niewystarczająca integracja mieszkańców, migracja zarobkowa młodych i wykształconych ludzi.	1.1 Organizacja rajdów rowerowych. 1.2 Organizacja sołeckich ognisk integracyjnych. 1.3 Organizacja międzypokoleniowych rozgrywek. 1.4 Organizacja cyklicznych sołeckich pikników rodzinnych. 1.5 Organizacja warsztatów tanecznych i wokalnych. 1.6 Organizacja wycieczek krajoznawczych. 1.7 Organizacja imprez okolicznościowych: Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, Andrzejek. 2.1 Organizacja kursów pierwszej pomocy. 2.2 Organizacja kursu samoobrony. 2.3 Modernizacja ogrodzenia szkoły i przedszkola. 2.4 Przeniesienie linii energetycznej nad boiskiem w bezpieczne miejsce.

D. BYT			
1. Wypromowanie walorów turystycznych i rekreacyjnych sołectwa. 2. Zwiększenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców i umiejętności dywersyfikacji dochodów.	Dostęp do Internetu – światłowód, infrastruktura sportowa i rekreacyjna, świetlice, remiza OSP, sala KGW, Klub Seniora, istniejące przedszkole i szkoła, boisko sportowe, aktywnie działające stowarzyszenia, bardzo dobra współpraca z księżmi Marianami, duże walory przyrodnicze, rozwinięta baza noclegowa, gastronomiczna i usługowa dla turystów, wiele zakładów produkcyjno-usługowych, wysoki potencjał ludzki zaangażowany w tworzenie miejsc pracy, doświadczenie w obsłudze ruchu turystycznego, rozwijająca się turystyka przy linii brzegowej jeziora, rozwijające się nowe osiedle mieszkaniowe, istniejące działki pod zabudowę mieszkaniową i produkcyjną.	Niewystarczająca promocja sołectwa (niezależnie od sanktuarium), niewystarczające wykorzystanie walorów przyrodniczych wsi dla celów turystycznych, jednokierunkowy rozwój turystyki (turystyka pątnicza) oraz jej sezonowość, niska promocja przez przewodników nieznających walorów wsi, , migracja zarobkowa młodych i wykształconych ludzi.	1.1 Montaż witaczy z mapą wsi i nazwami ulic. 1.2 Promocja atrakcji turystyczno-rekreacyjnych wsi poprzez utworzenie strony internetowej i jej prowadzenie. 1.3 Wydanie folderów promocyjnych w oparciu o walory wsi. 2.1 Warsztaty w zakresie pisania i realizacji projektów. 2.2 Szkolenie z zakresu tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej. 2.3 Jak wykreować i sprzedać produkt lokalny – szkolenie połączone z wizytą studyjną.

8. PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY ODNOWY WSI na OKRES wrzesień 2019 – wrzesień 2021

Kluczowy problem	Odpowiedź	Propozycja projektu	Czy nas stać na realizację? (tak/nie)		Punktacja	Hierarchia
			Organizacyjnie	Finansowo		
Co nas najbardziej zintegruje?	Wspólna praca	Organizacja sołeckiego sprzątania linii brzegowej jeziora.	TAK	NIE	2+2+2+2+2 = 10	IV
Na czym nam najbardziej zależy?	Na rozwoju infrastruktury rekreacyjno-turystycznej	Budowa pomostu i przystani żeglarskiej	NIE	NIE	3+3+3+3+3 = 15	III
Co nam najbardziej przeszkadza?	Brak oświetlenia boiska	Zakup i montaż oświetlenia	NIE	NIE	4+4+4+4+4 = 20	II
Co najbardziej zmieni nasze życie?	Doposażenie obiektów kulturalnych i sportowych	Zakup wyposażenia do sali KGW Klubu Seniora oraz systemu nawadniającego boiska	NIE	NIE	5+5+5+5+5 = 25	I
Co nam przyjdzie najłatwiej?	Zorganizowanie spotkania integracyjnego	Organizacja rajdu rowerowego zakończonego integracyjnym ogniskiem	TAK	TAK	1+1+1+1+1= 5	V

Na realizację jakiego projektu planujemy pozyskać środki zewnętrzne? Z jakich źródeł? ***(Maksymalnie 3 propozycje uszeregowane według ważności)***	**1. Zakup wyposażenia do sali KGW Klubu Seniora oraz systemu nawadniającego boiska – Wielkopolska Odnowa Wsi, Gmina Ślesin.** **2. Zakup i montaż oświetlenia - działanie LEADER w ramach PROW, Wielkopolska Odnowa Wsi, Gmina Ślesin.** **3. Budowa pomostu i przystani żeglarskiej – Wielkopolska Odnowa Wsi, działanie LEADER w ramach PROW, Fundusz Sołecki.**

Podpisy przedstawicieli Grupy Odnowy Wsi uczestniczących w przygotowaniu dokumentu:

1. **Klimczak Marek**
2. **Stelmaszak Mirosława**
3. **Klimczak Małgorzata**
4. **Klimczak Anna**

Podpisy moderatorów odnowy wsi:

1. **Magdalena Fabiniak**
2. **Maria Nowak**

Załączniki:

1. **Listy obecności na warsztatach sołeckich**
2. **Oświadczenia w sprawie zgody na wykorzystanie wizerunku uczestników warsztatów**
3. **Dokumentacja zdjęciowa z przeprowadzonej wizji terenowej oraz warsztatów sołeckich (płyta CD lub inny równoważny nośnik elektroniczny).**